

Шавкат МИРЗИЁЕВ

O'zingni angla!

Hurriyat

Mustaqil gazeta

2021-yil
10-fevral
chorshanba
№ 6 (1222)

Gazeta 1996-yil dekabrdan chiga boshlagan ★ www.uzhurriyat.uz ★

@ gazhurriyat@mail.ru ★

t.me/hurriyatuz ★

f Hurriyat gazetasi

✓ АЛИШЕР НАВОЙ ТАВАЛЛУДИННИНГ 580 ЙИЛЛИГИ

Кўнгил боғининг боғбони

Бир неча кундирки мамлакатимизнинг барча гўшаларида, таълим масканларида, жамоаларда улуғ бобомиз, даҳо шоир, давлат ва жамоат арбоби Ҳазрат Навоий таваллуд санаси кенг нишонланмоқда. Жойларда турли маданий тадбирлар, даёва сұхбатлари, шеърият кечалари давом этмоқда. Хусусан, кечак пойтахтимиздаги Адиблар хиёбонида ҳам кўнгиллар бодгининг боғбони, ўзбек шеъриятининг султони Алишер Навоийнинг 580 йиллигига багишланган китта тадбир бўлиб ўтди.

Элимининг зукко олимлари, миллат такомиллашувида жонфидо зинлилар, таникли шоир ва ёзувлчilar, давлат ва жамоат ташкилотлари вакиллари, адабиётшунос олимлар ҳамда ёшлар жам бўлган тантана хиёбона ўзгача шукух бағишилади.

Улуг шоирининг туркий халкларнинг шаън-шавкати учун яратган туркий назмидаги асарлар дунё таддунуда буюк интилиш дея эътироф этилади. Чунки, араб тили илм тили, форс тили назм тили, турк тили ханговар тил дегувичиларга Алишер Навоий гўзал ва бетакорр туркий назм гўлшани билан ундан-да нафосатли асарлар яратиш мумкин эканларигини исбот этган бетимсол шоирдир.

Адиблар хиёбонига — Ҳазрат Навоий хайкални кошида йигилгандар қалбидаги ҳаяжон замирада бобомиз яратган маънавий уммонга интилиш, кўзлардаги тафakkur учунни беназир зотга бекиёс хурмат, сидидилдан муносиб авлод бўлиши иштиёқи, ўйи десак хато бўлмайди.

Тадбирда сўз олган Ўзбекистон Ёзувлар уюмаси раиси, Халик шоiri Сирохиддин Сайид мамлакатимизда Алишер Навоий меросини ўрганинг янада генгрок кулоч ўйнанини таъкидлар экан, Президентимизнинг улуғ даҳога юксак эҳти-

роми боис 2020 йил 19 октябрдаги "Буюк шоир ва мутафаккир Алишер Навоий таваллудининг 580 йиллигини кенг нишонлаш тўғрисида"ни карорига мувофиқ, Алишер Навоий орденини таъсис этиш ҳамда жорий йилнинг 4 февралида буюк мутафаккир ҳаёти ва ижодини мамлакатимиз ҳамда халқaro миёсда кенг ўрганиши, тарғиб қилиш максадида "Алишер Навоий номидаги халқaro жамоат фондини ташкил этиши тўғрисида"ни қарорни имзолаганини алоҳида мамнунинг илаътироф этиди.

Ўлмас шеъриятимиз байрамидаги сўз олган юртимиз зиёлилари, таникли ижодкорлар билан бир қаторда Афғонистон Ислом Республикасининг мамлакатимиздаги Фавқулода ва мухтор аглиси Ахмад Хордил Элмий Алишер Навоий ўзининг буюк асарларida тарарнум этилган эзгу фоялар билан наинки ўзбек халқи, балки бутун дунё халқларига тааллукли бўлган беназир шоир, улуг мутафаккир эканини таъкидлаган бўлса, Эрон, Озарбайжон, Болгария каби юртлардан таникли навоийшунос олимлар, ижодкорлар масофаий тарзда Навоийнинг ўлмас даҳоси хусусида ўз фикрлари билан ўртоқлашилар.

Ўз мухабиримиз.

✓ МУНОСАБАТ

ЁШЛАРГА ОДАМИЙЛИКНИ СИНГДИРАЙЛИК

Президентимиз томонидан ушбу йилнинг 19 яневар куни маънавий-маърифий ишлар тизимини тубдан такомиллашириши, бу борада давлат ва жамоат ташкилотларининг ҳамкорлигини кучайтириш масалалари бўйича видеоселектор йигилиши ўтказилганидан юртдошларимиз яхши хабардор. Зоро, видеоселекторда кўтарилган масалалар соглом фикри ҳар бир инсонни ташвишга солиши, мулоҳаза қилишига, юзага келаётган кўнгисиз ҳолатни ўнгашга ундаши керак.

Одамийлик — халқимизнинг азалий хислати. Ажодимиз маънавий илмга, унинг такомиллашириши курдат хисса ўзиган, содда ба беғубор инсоний муносабатлар эса ҳамиша миллий қадриятларимиз сараси ҳисобланган.

2-6.

✓ ТАЪЛИМ

МИЛЛАТИЙНИНГ ОЛТИН КАЛИТИ

Ёки Президент мактабларида оддий дехқоннинг боласи ҳам ўқийдими?

Дунёда мактаблар кўп. Турилар ўналишларга, фанларга ўнлартирган мактаблар бор. Улар орасида Буюк Британиянинг "Great Nine Schools", "Bishop Montgomery High School", Канаданинг "Trinity College School", Швейцариянинг қироллик мактаблари маёхуд. Эҳтимол, бу билм ўчқопари таълим тарзининг ўзига хослиги, чукурлиги ва ўқувчи ўзини фақат ишлеша хос қилиши учун ҳамма шарт-шароитлар яратилган бўлиши мумкин. Нима бўлганда ҳам ҳар бир миллатнинг оптималити мактаб парталарага ўрнатилган.

Шу ўринда айтиш жоизки, жадид боболаримиз "Усули жадид" мактабарини шунчаки урф учун таъсис этишимаган. Ёки Абдулла Авлоний ва Мунавваркорилар асос соглан мактабларда белуп таълим берилган, миллат эртаси учун қайтириш ўқиши асос масалани ҳал килган.

Наманган вилоятидаги Президент мактабига кириш борар эканмиз, ана ўша жадид мактабларини қайта бир бор эсга олдик. Томламидан чакка ўтган, ўзимиз ўқиган чекка қишлоқ мактаблари ҳам хаёлдан ўтди.

3-6.

✓ ОЧИҚСАСИГА АЙТГАНДА

МАСЪУЛ МУҲАРРИР НИМАГА МАСЪУЛ?

ёхуд китоб "ногирон" бўлса, масъуллар сохта бўлади

Кутубхоналарга кириш, бундан саксон-тўқсон ийл аввал нашр этилган китобларни кўздан кечирсангиз, сарварагида "Ушбу китобнинг сиёсий масъул редактори — ўртак Н.Сафаров" каби кийдларда кўзиниз тушади. Чунки ўша инқилобий ийларда оддий қоғоза ҳам сиёсий хужакат деб қаралган, оммара етказиладиган ахборот сиё-

сат элагидан ўтказилган. Китобда олга сурилатдан китобларга муаллифдан аввал шу соҳанинг бирон мутахассиси ҳам жавоб бериси талаб этилган. Шарафли, айни пайдада жавобгарлиги бўлган масъул муҳаррирлик ҳар кимга топширилаверман...

8-6.

✓ ТААССУФ

ЖАРИМА билан ИШ БИТМАЙДИ!

Табиат бойликларини асраб-аввалиб, келажак авлодга бус-бутунлигича етказиш барча мизнинг бурчимиз. Лекин минг афсуски ...

3-6.

✓ ЭЪТИРОФ

МАТБУОТ АСЛИ ШУНДАЙ ИШЛАШИ КЕРАК

1989 йил 9 ноябрь. Брюссель. Бельгияда Ўзбекистон маданияти кунлари ўтмоқда эди. Делегация сафида адабиёт газетасининг бош муҳаррири сифатида мен ҳам борман.

Шаҳарга оқшом кўниши билан осоишта Брюссель бирдан жунбушга кепди: кўчалар одамларга лиқ тўлиб, шод-хуррамлик бошланниб кетди. Бир-бирини кучоқлаган, қўшик айтган, шодликдан ўғлаган, тинимис раҳсга тушаётган одамларни кўриб, нима бўлаётганини билолмай туруб қолди. Кейин билсак, ўша соатларда бир мамлакат, бир миллатни узок ўйлар давомида иккига бўлиб турган Берлин девори кулаётган экан...

Мени ҳайратга солган нарса — ҳали тун поёнига етмай, газета сотувни йигитчалар ба воқеа тағсилотлари батағсил ёзилган газеталарни кичқириб-кичириб тарқат башишлади. Эртасига эрталаб матбуот дуконлари деворнинг кулашига бағишиланган ранги журнallарга тўлиб кетди. Муҳаррир сифатида "э, қандай улгурисди экан?" деб ёқамни ушлаб қолганман ўшанди.

Матбуот, асли шундай ишлаши керак. Бугунги гапни бугуннинг ўзида ёзиши, ўқувига етказимиш лозим.

Не баҳти, бугунги янги Ўзбекистонда биз ҳам шундай тезкорликка этиб келибмиз. Кеча эрталаб пойтат Тошкентда, мамлакатимиз вилоят ва туманларидаги Алишер Навоий ҳазратларининг таваллуд кунлари муносабати билан бу улуғ ватан-

дошимиз ҳайкаллари пойига анвойни гулчамбарлар кўйилди, олий ўкув юртларидаги шеърхонлик, навоийхонлик тадбирлари бўлиб ўтди.

4-6.

ЁШЛАРГА ОДАМИЙЛИКНИ СИНГДИРАЙЛИК

1-6. Маърифатпарвар жадид ватандошимиз Махмудхўжа Беҳбудий 1913 йилда "Мозий" — истиқболнинг тарозусидир, ҳар ким ўлчасунда, билсун", деб ёзган экан. Ҳозирги кунга келип, якин ўтишида боболаримиз эҳтиётлаган одоб-аҳлоқ ва тавлил-тарбия арконларидан, нодир қадриятларимиздан анча узоқлашдик. Оқибатини эса кўриб-билиб турибиз.

ЯРИМТА ЗОГОРА НОН

Иккичи жаҳон уруши маҳали. Очлик, қахачиликдан ҳамманинг тинкаси куриган. Водий тарафа бир аёл қўшина, оц колган фарзандлари учун: "Тилла болодғимни яримта зогора нонга алмаштирин", деб ялинибди. Кўшини нонни бериди ва типла болодкни эски дўплига ўраб, сандиққа ташлаб кўйиби. Орадан йиллар ўтиб, фарзандига висит қилиби: сандикнинг тўрида фалончи кўшининг тилла болодги бор, дира дона зогора нон эвазига эгасига қайтарасан, шундек керак.

Виситанин адо этиш пайти тўқчиликка, битта типла болод пулнига 10 коп ун кепадиган кунларга тўғри келган экан. Вақти келиб, ўша аёл болдоқнинг ёдгорлик эканини айтib, қайтаришни сўраб, эвазига бир коп ун бермоқи бўлади. Кўшининг фарзанди эса: "Иўк, онам бир дона зогора нон эвазига қайтарасан, деганлар", деб айтган экан...

Бундайн одамгарчилик, меҳр-оқибат, вадага вафо, омонати хиёнат қимаслик унча-мунча миллатда иўк. Аслида ҳам бу нодир хислатларни, халполикини бирор қимсага айтиб, ёздириб сингнириш кийин. Тансиқ таом пиширган куни кўшинисига илинадиган, дард чекса, бошига ташвиш тушса, оғанидан аввал парвона бўладиган халқ ер юзида яна борми?! Кўшининг боласи ҳам менинг болам дейдиганичи?!

"Ассалому алайкум", деб оғиз ростлашимиз билан елкамизга ўндан ортиқ мажбурият тушади. Руҳиятимизни, чехримизни салом тилипага чоғлаймиз. Ўтирган турди, ёнбошлаган қўзғалади. Шошиб қадам ташлаётган сеқинлайди. Сўрашадиганимиз табар-

Ушбу макола Узбекистон Республикаси Олий Мажлиси хурургари нодавлат-нотикорат ташкилотарини ва фуҳарорик ҳамиятининг башка институтларини кўлла-куватлаш Жамоат фонди томонидан ахрарланган давлат гранти "Илонсон манфавти — тараккият пойдөври" лойҳаси асосида чоп этилмоқда. (С/11)

рук киши бўлса, алоҳида тавозе кўрсатамиш. Агар санайман десак, бу салом одобига дахлор мажбуриятлар жуда кўп. Бир сўз билан айтисса, салом беришининг ўзи катта мактаб, бутун бошли илм. Буларнинг барчаси болаларга намуна кўратасиб, ибрат бўлиб etkaziladigan imamlar. Buz kattalabu by maktab va ilmning yoshlariga etarli urgata olmaetganimiz ainiyarni. Tarbiyining, taysir urtazishin odid yusullaridan, samimiy uslublardan foydalana olmaetganimiz tašvishi. Bolalarimizga telefon "bobo va bubi", "ota va ona" bўlib boraetganiha tomošabinday tokat kiliq jorġanimiz irodasizlik, borib turgan loqайдлик emasmi?!

ЭНГ ОҒРИҚЛISI — ҚАРАМЛИК

Дунёда маънавий қарамлиқдан оғирроқ савдо йўқ. Қарамлиқ инсон руҳини емирадиган иллат. Мустакилликни чеклайди, тараққиётта зарба беради, fojoviy-mafkuvariyat taziyiklar milliplatti, shaxsni, insonnini xarob kiliadi. Uzgalar xohish uva istagiaga қараб бориш қапб muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қarab boriш қapb muteligini keltiriб чиқaradi. Borib-borib lokajidlik, belarvoplik odatid hotla aylanadi. Maъnaviy kashsoqlik, iymon-zetlikod zaiflashedi. Uzgalar xohish uva istagiaga қараб қилишни ҳам билимнишни кимдир?

Таассуфлар бўлсинки, одомбизида овоза килини уятсананган қайси оиласидир, тармоқларга кўйилибди. Суратга оләттган йигитлар хинглайди, холос: "Ана портлади", деган овозлар эшилтилди. Орқасидан қарсашибасизлик билан: "Бўл

Маматқул ака – иш одами. Баракали раҳбар. Бу бараканинг сири нимада? Масъулиятда, заҳматда! Ўз касбига, Ватанига, халқига меҳрида, садоқатида. Қаेरда, қайси ишга кўл урмасин, бор меҳрини бериб, ихлос билан меҳнат қилишида.

Заҳматкашиги, жонсараклиги, фидойлиги, ўзиға ва кўл остидаги ходимларига ўта талабчанини учун Маматқул Ҳазратқулов бошкош боғлантишилорни борки, бирпаста қаддини тиклайди. Нуғузи чандон ошиб, жамоатчиликнинг назарига тушади. Барака инади.

Бунга анча ўйлар аввал Маматқул ака маъсльот котиб бўлган "Ўзбекистон адабиёти ва санъати" газетаси яққол мисол.

Атоқли адаб, узотси Аскад Мухтор билан бирга нишона сочининг мархини чизган нашринга қиёфасида, орадан неча ўн ўйлар ўтиб кетганига қарамайди, ҳали-ҳамон ўша анъянлар уфуриб турибди.

Бунга Маматқул ака йигирма икки ўйлар раҳбарлик қилган ва Ўзбекистоннинг ҳақиқий Миллий агентлигига айлантира олган ўзАдек забардаст ахборот маҳкамаси иккинчи мисол.

Бунга Маматқул ака бир муддат бурун бош муҳаррр этиб тайинланган ва кўз очиб юмгунча мамлакатимизнинг энг ну-

фузли нашрларидан бирига айланаб, яна қўлма-қўл ўқила бошлига "Гулистан" журналини яна бир мисол.

Йигирма-йигирма беш ўйдан бери маърифатли даералардан бироз "ёғи узилган" мазкур журналда, Аскад Мухтор бош муҳаррир бўлган замонлардагидек, яна атоқли адаблар, шоирлар, журналистлар, олиму уламолар, мусавиirlар, ёш ижодкорлар ўз асанинге чоп этилишини шараф деб бўлмоқда.

"Гулистан"да бўй кўрсатиш адабиётда, санъатда, умуман, ижодда эътироф этилишининг ўзиға хос рамзига, нашринг ўзи эса, сара зиёлиларнинг табаррук минбарига айланяпти. Йўғон чўзилиб, иничка узилиш арафасига келган пандемия шароитида ҳам таҳририят жамоаси музалиффларни ҳар томонлама кўплаб-кувватлаш, мoddий-маънавий рағбатлантириш имконини топаётгани таҳсина га лойикдир.

Инсоф билан айтганда, Маматқул Ҳазратқуловга бу нашрга неча раҳбар келиб-кетмади дейсиз. Ҳеч кимни камситмаган ҳолда айтомоқчиман, сўздан амалий ишга ўтиш жараёниди кўп одам бедарак кетади.

САБР ВА ЗАХМАТ

Эссе

биор корхонага бошлиқ бўлгиси, бошқаларга ҳукмини ўтказиб, давраларнинг тўрида кўр тўкиб ўтиргиси келади. Шунга итилади. Бироқ синовни дамларда масъулиятни зиммага олиш ва одамларнинг самимий меҳрини қозониб, уларни ўз ортидан эргаштириш — ҳаммага ҳам наисбет этавермайдиган бахт.

АФСУС

Маматқул аканинг ижоди ва асарлари ҳақида мунакқидлар кўп ёзган. Ҳали янга ёзишида деб ўйлайман. Мен унинг раҳбарлик фаолиятига ёзтибор қарратаниннинг боиси шуки, сўнгига пайтларда машҳур арбобларни ҳақида деярли ҳеч ким сўз айтмай кўйди. Айтига ҳам, номиганина. Бундай "айтимлар" кўпинча юбилейлар арафасида бирор пайдо бўладио бенишон кетади. Афсус!

Маматқул Ҳазратқулов асарлари, айниси, публицистикаси ҳақида сўз юритар экан, мутахассислар кўпинча бир жиҳатга ётибор қарратадилар. Бу — доинишмандларга хос тиник ва аник фикр. Бунда адаб меҳр кўйган узотслари Аскад Мухторга хос тутум — соқинлик, оғир-вазимлик. Одил Екубова хос бағриенглик, донгалик, атоқли мутаржим Ваҳоб Рўзматовга хос ҳазил-мутойбага мояйллик сезилади. Ховликиш, палапартишилик, сендан мен камми деган ақида чапакбозликлардан йирок.

Ҳаётда бирор май, бирор гул ишкода ўтнаниб, бошқаси тўй-томоша килиб яйрайди. Маматқул ака эса иш кўпайган сайнан димоги чоқ бўладиганлар хилидан. Зиммасидаги юк, масъулиятни қанча ортаверса, гўё силлани куридан ишлаб юрган кўшичимизда, биз, шоғирдлари ўзимизча санадик. ЎзАнинг нуғузли вазирлик ва идора, ташкил ва мусасаса, нашрлару корхоналарда бош раҳбар бўлиб ишлётган соиқи кадрлариниң ўзи иштирмадан ошар экан. Йиғимрадан!

Ақадан энг яхши кўрган сўзини сўраганман, лекин биламан: "Шукр!"

Бу факат менинг фикрим эмас. Маматқул Ҳазратқулов билан бирга ишлаган, уни якиндан билган юзлаб, минглаб ҳамкасб журналистлар, ўзувчилар, драматурглар, мутархимлар, сценарийнислар, ноширлар, санъаторлар, мусавиirlар, узотзарлио шоғирдларининг ҳам фикри.

Бу — Маматқул аканинг юзлаб мақолалари, китобларини ўқиган, кўрсатувлари, кинофильмларини, пъесалари асосида саҳналаштирилган спектакларини ўтиришади. Охири ўзАдек бархарини айтгани бўлди. Қабул иштирокчиларининг музокара столи ортида ўтирган сурати чоп этилди.

Бандаси борки, каттадир-кичиқидир

фузли нашрларидан бирига айланаб, яна қўлма-қўл ўқила бошлига "Гулистан" журналини яна бир мисол.

Йигирма-йигирма беш ўйдан бери маърифатли даералардан бироз "ёғи узилган" мазкур журналда, Аскад Мухтор бош муҳаррир бўлган замонлардагидек, яна атоқли адаблар, шоирлар, журналистлар, олиму уламолар, мусавиirlар, ёш ижодкорлар ўз асанинге чоп этилишини шараф деб бўлмоқда.

"Гулистан"да бўй кўрсатиш адабиётда, санъатда, умуман, ижодда эътироф этилишининг ўзиға хос рамзига, нашринг ўзи эса, сара зиёлиларнинг табаррук минбарига айланяпти. Йўғон чўзилиб, иничка узилиш арафасига келган пандемия шароитида ҳам таҳририят жамоаси музалиффларни ҳар томонлама кўплаб-кувватлаш, мoddий-маънавий рағбатлантириш имконини топаётгани таҳсина га лойикдир.

Инсоф билан айтганда, Маматқул Ҳазратқуловга бу нашрга неча раҳбар келиб-кетмади дейсиз. Ҳеч кимни камситмаган ҳолда айтомоқчиман, сўздан амалий ишга ўтиш жараёниди кўп одам бедарак кетади.

гиз метрота ўхшаркан" деган ҳазиллар кўп бўлпайди. Асли ўзи телефон станцияига мўлжаллаб курилган бино яна нимага ўхшасин.

Ўзбекистон мустакилликка эришганига икки йил тўлиб, шўролар давлати тарихи саҳасидан аллақаочон тушиб кетган бўлса-да, пул-молия масалапарида ҳали-ҳамон марказнинг тасири сезилади. Ўзаро олди-сотди, товар айирбошлашда совет рубли мумомаладан чиқиб, ҳамма бартерга ўтган.

Давлатимиз раҳбариning 1992 йил 5 февралдаги фармонига биноан, ЎзАГ деб аталими агентлиги Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги (ЎЗА) номи билан кайта ташкил этилди. Уч юз кишилик жамоада давлат тилида ёза оладиган уч мубирини топломайтисиз. Томигача вахимли бетон панхалар билан ўралган беш қаватли бинодан ҳамма ҳадисирайди. Советлар замонидан мустамлака зулми шу бинодан ёйилган, шу бино орқали оқланган.

Тақдирни қарангни, менинг ўзимни ҳам шу бинода битилган мақолалар билан икки марта "Правда Востока"да миллатчиликда айблаб "уришган" эди. Бирорини ЎзАга ишга таклиф қилсангиз, маош қанчалигини эшишиб, қитиб эшиқдан бош сукмайди. Сталин замонидан қолган техника-технология деган (агар шундай аташ мумкин бўлса!) матохоннинг ҳаммаси Москвада — ТАССда обдан ишлатилиб, кейин республикаларaro тақсиланган эмасми, бузиммаган куни йўк.

Ўша пайтларда остона ҳатласангиз — бозор эди. "Ўзбекистон" мөхимхонасининг олдидан то соатли минорагача кўчнинг икки бўйини ёйичилар эгаллаган — эски-туси кийим-кечак, озиқ-овқатдан қозон-товоқчача бор. Мазаинлар бўм-буш. Ун, ёғ, шакар, совун, ҳатто сигарет ҳам, ижроум рўйхати ва руҳсати билан жон бошига ўлчаб берилади.

Хорижий тилларни биладиган журналисти-ку, кундузлари чироқ ёқиб ҳам толиши маҳол. Ўзбек расмий, айниска, ҳалқаро ахборот тили шакланмаган. Давлат тилига тархима килинадиган материалларни ёзётган асарларни ҳама оладигандан ишланаётган.

Хорижий тилларни биладиган журналисти-ку, кундузлари чироқ ёқиб ҳам толиши маҳол. Ўзбек расмий, айниска, ҳалқаро ахборот тили шакланмаган. Давлат тилига тархима килинадиган материалларни ёзётган асарларни ҳама оладигандан ишланаётган.

Хорижий тилларни биладиган журналисти-ку, кундузлари чироқ ёқиб ҳам толиши маҳол. Ўзбек расмий, айниска, ҳалқаро ахборот тили шакланмаган. Давлат тилига тархима килинадиган материалларни ёзётган асарларни ҳама оладигандан ишланаётган.

Хорижий тилларни биладиган журналисти-ку, кундузлари чироқ ёқиб ҳам толиши маҳол. Ўзбек расмий, айниска, ҳалқаро ахборот тили шакланмаган. Давлат тилига тархима килинадиган материалларни ёзётган асарларни ҳама оладигандан ишланаётган.

Хорижий тилларни биладиган журналисти-ку, кундузлари чироқ ёқиб ҳам толиши маҳол. Ўзбек расмий, айниска, ҳалқаро ахборот тили шакланмаган. Давлат тилига тархима килинадиган материалларни ёзётган асарларни ҳама оладигандан ишланаётган.

Хорижий тилларни биладиган журналисти-ку, кундузлари чироқ ёқиб ҳам толиши маҳол. Ўзбек расмий, айниска, ҳалқаро ахборот тили шакланмаган. Давлат тилига тархима килинадиган материалларни ёзётган асарларни ҳама оладигандан ишланаётган.

Хорижий тилларни биладиган журналисти-ку, кундузлари чироқ ёқиб ҳам толиши маҳол. Ўзбек расмий, айниска, ҳалқаро ахборот тили шакланмаган. Давлат тилига тархима килинадиган материалларни ёзётган асарларни ҳама оладигандан ишланаётган.

Хорижий тилларни биладиган журналисти-ку, кундузлари чироқ ёқиб ҳам толиши маҳол. Ўзбек расмий, айниска, ҳалқаро ахборот тили шакланмаган. Давлат тилига тархима килинадиган материалларни ёзётган асарларни ҳама оладигандан ишланаётган.

Хорижий тилларни биладиган журналисти-ку, кундузлари чироқ ёқиб ҳам толиши маҳол. Ўзбек расмий, айниска, ҳалқаро ахборот тили шакланмаган. Давлат тилига тархима килинадиган материалларни ёзётган асарларни ҳама оладигандан ишланаётган.

Хорижий тилларни биладиган журналисти-ку, кундузлари чироқ ёқиб ҳам толиши маҳол. Ўзбек расмий, айниска, ҳалқаро ахборот тили шакланмаган. Давлат тилига тархима килинадиган материалларни ёзётган асарларни ҳама оладигандан ишланаётган.

Хорижий тилларни биладиган журналисти-ку, кундузлари чироқ ёқиб ҳам толиши маҳол. Ўзбек расмий, айниска, ҳалқаро ахборот тили шакланмаган. Давлат тилига тархима килинадиган материалларни ёзётган асарларни ҳама оладигандан ишланаётган.

Хорижий тилларни биладиган журналисти-ку, кундузлари чироқ ёқиб ҳам толиши маҳол. Ўзбек расмий, айниска, ҳалқаро ахборот тили шакланмаган. Давлат тилига тархима килинадиган материалларни ёзётган асарларни ҳама оладигандан ишланаётган.

Хорижий тилларни биладиган журналисти-ку, кундузлари чироқ ёқиб ҳам толиши маҳол. Ўзбек расмий, айниска, ҳалқаро ахборот тили шакланмаган. Давлат тилига тархима килинадиган материалларни ёзётган асарларни ҳама оладигандан ишланаётган.

Хорижий тилларни биладиган журналисти-ку, кундузлари чироқ ёқиб ҳам толиши маҳол. Ўзбек расмий, айниска, ҳалқаро ахборот тили шакланмаган. Давлат тилига тархима килинадиган материалларни ёзётган асарларни ҳама оладигандан ишланаётган.

Хорижий тилларни биладиган журналисти-ку, кундузлари чироқ ёқиб ҳам толиши маҳол. Ўзбек расмий, айниска, ҳалқаро ахборот тили шакланмаган. Давлат тилига тархима килинадиган материалларни ёзётган асарларни ҳама оладигандан ишланаётган.

Хорижий тилларни биладиган журналисти-ку, кундузлари чироқ ёқиб ҳам толиши маҳол. Ўзбек расмий, айниска, ҳалқаро ахборот тили шакланмаган. Давлат тилига тархима килинадиган материалларни ёзётган асарларни ҳама оладигандан ишланаётган.

Хорижий тилларни биладиган журналисти-ку, кундузлари чироқ ёқиб ҳам толиши маҳол. Ўзбек расмий, айниска, ҳалқаро ахборот тили шакланмаган. Давлат тилига тархима килинадиган материалларни ёзётган асарларни ҳама оладигандан ишланаётган.

Хорижий тилларни биладиган журналисти-ку, кундузлари чироқ ёқиб ҳам толиши маҳол. Ўзбек расмий, айниска, ҳалқаро ахборот тили шакланмаган. Давлат тилига тархима килинадиган материалларни ёзётган асарларни ҳама оладигандан ишланаётган.

Орини төглардан баланд этган зот

ҲАЗРАТИ БОБУР

Бошимни олиб, эй Бобур,
аёк этганча кетгаймен.

З.М.БОБУР

Кимга дунё, кимга кўнгил шоҳ экан,
Дунё деганлари алам, оҳ экан,
Одамга умиди дўст, ҳамроҳ экан,
Қаён кетмоқбасиз, Ҳазрати Бобур?

Иймонни дилида түғдад тутган зот,
Орини тоглардан баланд этган зот,
Отнига устида ҳам ашбор билтган зот,
Қаён кетмоқбасиз, Ҳазрати Бобур?

Ҳаёт бошдан оёқ белоён тилсум,
Гоҳ оға сотишин ким ўйлаб билсин,
Қалби кулф қасларга Ҳудо бас келсин,
Қаён кетмоқбасиз, Ҳазрати Бобур?

Шу чор ёлғиз кўйигин ҳабиби ҳамдам,
Кўнгил зор қақшаса ким қилгай мотам,
Гоҳида ўзидан безаркан одам,
Қаён кетмоқбасиз, Ҳазрати Бобур?

Сиз бирлан бир мумтоз маҳаллар кетди,
Ишк бүнёд этган Тоҳмаҳаллар кетди,
Ҳумоюн, Комрону Ақбарлар кетди,
Қаён кетмоқбасиз, Ҳазрати Бобур?

Еттар бас, қўнгалимга кетгайман мен ҳам,
Бир гўзл оламга етгайман мен ҳам,
Шу ўрт деб,
Шу эл деб ўтгайман мен ҳам,
Қаён кетмоқбасиз, Ҳазрати Бобур?

“БОБУРНОМА”

Азал-азал дунёда, ҳарбу жанелар кўп бўлган,
Музaffer бўлган бисёр, ҳоли таңелар кўп бўлган,
Оқ нијати дилларда оплок ранелар кўп бўлган,
Бобурнинг адолати, нусрати – “Бобурнома”.

Мени мафтиун айлабди бир салобат, бир викор,
Покизи юрагимда ошиклини оҳи бор,
Раббим, гариф кўнглини яхшилик сори бошкор,
Бобурнинг шижиоти, ғайрати – “Бобурнома”.

Рухнинг тоза икрори – май тўла жомлар чил-чил,
Оқ тонеларга ишора, тийра оқшомлар чил-чил,
Юракни кора кўланган ташиб айламар чил-чил,
Бобурнинг пок суврати, суврати – “Бобурнома”.

Ёлғизигина кўнглимидир, маҳрами асрор, надим,
Тоғларни чўқтираса ҳам, дилдаги фарёд-дердим,
Не бало келса сенеа, борини мен кўтарибди,
Бобурнинг жасорати, кудрати – “Бобурнома”.

Ростин ёйтсан, қўнгалимни, мингта ҳикоя бўлгай,
Дарду армоним – Бобур, қайди нуҳоя бўлгай,
Оқибат ёлғиз иймон – кўргон, химоя бўлгай,
Бобурнинг шон-шавкати, даёвлати – “Бобурнома”.

“БОГИ БОБУР”ДА

Агра шахрида Ҳазрат Бобур томонидан
бўри қилинган бօғ бор. йа вактида унга
“Боги ором” деб ном берилган. Ҳозирда шу
ерлик аҳоли уни “Боги ором” деб аттар экан.
Менинг назаримда, бу бօғ бօғи ром эмас,

балки ҳақиқий маънода “Боги Бобур”дир.

Сўрдим, бу қанадай бօғ, деб бօғи ром бу,
Адашдинг, адашдинг, бօғи ором бу,
Азиз аждодимдан рангин салом бу,
Кўзимга ёш келди “Боги Бобур”да.

Дарёning лабида эгиз айвон бор,
Айвонлар саҳнида дард бор, армон бор,
Ватан деб ўртманган озурда жон бор,
Кўзимга ёш келди “Боги Бобур”да.

Кўрдим мен, Жамнанина бўйида, Бобур,
Самарқанд, Андижон ўйида, Бобур,
Ёнмаган дунёнинг кўйида, Бобур,
Кўзимга ёш келди “Боги Бобур”да.

Мудом адолатни хуш кўрган, сultonон,
Ва Соҳибкорини туш кўрган, сultonон,
Дунё – жом, ичини бўш кўрган, сultonон,
Кўзимга ёш келди “Боги Бобур”да.

Шу дамда хаёлни бўрда, билмайсен,
Севги – нур, саодат нурда, билмайсен,
Юрт ишик дил ичра дар-да, билмайсен,
Кўзимга ёш келди “Боги Бобур”да.

ДИЛРАБО...

Кўзумдин ёшини, эй баҳри алтоф,
Кўзумнинг ёшини дарё қилибсан.

З.М.БОБУР

Дилрабо, дардинени даво қилибсан,
Саёдолар юбориб ғаво қилибсан,
Ошикка ушишоқдан наво қилибсан,
Дилрабо...

Жонимга чирмашган зулғина чиройли,
Қалбим банди этган қулғина чиройли,
Ситамларинг, яна лутғинг чиройли,
Дилрабо...

Атодек ардоқлаб ҳаевони, кўнгил,
Рад айлаб ҳаевони даъевони, кўнгил,
Кўйларам энг ёзал нағони, кўнгил,
Дилрабо...

Ғам чекиб яшарман қайгу-ғамингда,
Гарвона мисоли ёниб шаминда,
Ўзимни топсадид кўтлуг дамингда,
Дилрабо...

Бизни унугланни унумтоқ керак.
З.М.БОБУР

Дилойим, дилингда дилдорайди жон,
Очилаған гунчамас, қонаған юрак.

Кел, сұхбат қурайлук, ерга тушу, осмон,

Бизни унугланни унумтоқ керак.

Тоқатим тоф маним, тоқатим тоқмас,
Дунё, назарларине, айт, нечун оқмас,
Йўқ, дилдан ўзгаси дилимга шоҳмас,
Бизни унугланни унумтоқ керак.

Ахир, нима ўзи дунёни оний,
Турфа чаманзорнинг чиройи оний.
Демакки, фирғон саёвди оний,
Бизни унугланни унумтоқ керак.

Хисларим шу қадар, хисларим яшил,
Мехриён нигоҳим – кўзларим яшил.
Дунёни яшнатар сўзларим яшил,
Бизни унугланни унумтоқ керак.

Дилойим, дилингда дилдорайди жон,
Очилаған гунчамас, қонаған юрак.
Кел, сұхбат қурайлук, ерга тушу, осмон,
Бизни унугланни унумтоқ керак.

ЯШАМОҚ КУРАШДИР...

Тонг саҳар.
Деҳлида қўриб қолдим мен,
Бахашибат тошсанам қаршисида қиз.

Кўрдиму кўп ғамғин ўзга толдим мен,
Санамга ўйларди чўйканича тиз.

Таассуф, тилини билмайман унине,
Билмайман, не учун чекомдади фитон.
Тошларни парчалаб юбораудек мунг –
Шундек кипригига турғандайин жон.

Балки жон талашиб шифохонада,
Мехрибон онаси ётгандир бемор.
Муқаддас, мунис зот – она, она-да,
Шифолар топлайди, кўзларини хумор.

Ахир, бор нарса-ку қазои қадар,
Ҳаммаси ўткинчи, саробдири дунё.
Оламда муборак зот эзру падар,
У ҳам отасидан айрингани ё?

Эҳтимол, ёрга дил бериб, надомат,
Кўрмажанимкин ё садоқат, вафо.
Барбири мұхаббат поқиша незымат,
Бахтиёр қай дилда берса у садо.

Мине афсус, тилини билмайман унине,
Нима у қалбини ўртаган армон?
Тошларни парчалаб юбораудек мунг –
Шундек кипригига турғандайин жон.

Аллоҳ бор,
Мададкор,
Йигани бас кил,
Кўксим ёрб қичди фитону дудлар.

Яшамоқ курашдир,
Бўл бардам, дадил,
Хеч нега қодирмас бу тош маъбуллар.

Гайрат МАЖИД

КИЗИҚ ХАНГОМАЛАР
КЎРАДИ ОДАМ...

Кизиқ ҳангомалар кўради одам,
Агар дунё бўйлаб кипса саёҳат.
Қаёрда бўлсанҳам, айтари отам,
Топланларинг бўлсан ҳикмат-насиҳат.

Камта дўкон кўрдим Мўғилсаройда,
Кимдир меея сотар, кимдир гул сотар.
Нимани истассан баргу шул жойда,
Пулни тўмбасан ҳамто пул сотар.

Боқдим, бир расмада ҳаридор гаёжум,
Молин мақтаб-мақтаб сотар улугуржи.
Менга-ку, қеракмас, сўрадим секин,
Нече рупий турар ҳақиқалчалар, жи*.

Булай танрим дебди ҳилмайбаста,
Олине ўйнингизга кептирилар иқбол.
Жонсиз ўйнинчи оҳ ақли хаста,
Худо деб турса-я, ё Рабб, бу не ҳол.

Ажаб, сотаётганди мони – Ҳудога,
Бир-бир юқиниб ҳам кўй эд ул.
Шул дам кўнглимаги маҳзун нидога,
Кулоқ соладиган борми айт, эй гул.

Ким англар, ким англар юракни алам,
Кўкка ўрлаб кетган нидоларини.
Ачинаман жуда бу ноҳор одам,
Кун кўради сотиб Ҳудоларини.

Қизиқ ҳангомалар кўради одам,
Агар дунё бўйлаб кипса саёҳат...

МАВЛОНО БЕДИЛ

Ошиқ юрагимнинг шархи не бўлгай,
Қанча хисларим ўзимман котпи.
Яшаб бўйлайди-ку зулматда токай,
Келдим қошингизга Мавлоно Бедил.

Кўнгилда бўйидан бўлмаса баҳра,
Гулнинг ҳузурида бўлгайми ёд дил.
Кўкда ўйчиқ юлдоз бўлгандек Зуҳра,
Келдим қошингизга Мавлоно Бедил.

Нима дей, нима дей, айт кўнгис санга,
Шу дамда сокинман, шу дамда бетиш.
Ичимда ҳайқириб минг Жамна, Ганга,
Келдим қошингизга Мавлоно Бедил.

Бу Шахрисабздан поқиша нигор,
Боболар ҳақида ўйлайман шомил.
Тусиз хаёлларим бариси бекор,
Келдим қошингизга Мавлоно Бедил.

Кўз кўриб гар ибрат олмаса кўрдир,
Сиздан мангу мерос пок ҳикмат комил.

Муаллиф ҳақида:
Гайрат Мажид – Китоб туманидаги
Хўжайилмони кишилогоғи туғилган.
Ўзбекистон журналистика факултети
да таҳсил олган. “Гул санам” (1997),
“Ҳеч кимга ўшамайсан” (2000), “Сени
согинаман” (2006), “Кўкимидаги юлдузлар”
(2008), “Ишқа борар ўйн” (2009),
“Боболарим юрти” (2013), “Оққушларга
айланар юрар” (2015), “Айқинчанин туши”
(2016), Президентимиз Ш.М.Мирзиёев ташаб-
буси билан ташкил этилган ижод мак-
таблари ҳақида “Бунда булул китоб
уюйдид...” (2018), “Мумкин сенинг
ийглашинг” (2020) каби китоблари
нашр этилган.

Ўзбекистон Ёзувчilar уюшмаси
раиси ўринбосари вазифасида
мехнат қилиди.

Тиловат багишилар юракларга нур,
Келдим қошингизга Мавлоно Бедил.

Рахмон бор, Расул ҳақ, мен ошик Mashrab,
Шиша каби чил-чил бўлгайдир ботил.
Қўнгилмдан зиёлар чикмояд саъраб,
Келдим қошингизга Мавлоно Бедил.

Ватманан, миллатман, поқиша жонман,
Сизни ўйглаб-ўйглаб ўқиди бу дил.
Сиз билан оламга шарафман, шонман,
Келдим қошингизга Мавлоно Бедил.

ХАЗИНА

Йўқ, мен сайёҳ бўлиб келган эмасман,
Қуруқ томошадан дилга не баҳра.

Ҳар хил манзил сари елган эмасман,
Сенга ошиқнамин ҳақиқат, Азра.

Мен нега талпиндим, нечун елдим ман,
Ичимдан порлайди куёш шу маҳал.

Бу ҳазрат боболар ёди билдим ман,
Тилимда Тоҳмаҳал, дилда Тоҳмаҳал.

Ҳиндистон қўқисида гулдаста – оплок,
Муқаддас севвидан муazzзам нишон.
Ўлмаган Шоҳ Жаҳон, Аржуманд – ўйғоқ,
Фақат соғ мұхаббат ажалдан омон.

Тиник мармарига мағфун аллаким,
Бирорни накш ғанчаларга таржима.
Кимдир сокин Жамна соҳицида жим,
Боқаси, дарёда Тоҳмаҳал пайдо.

Мен эса қаршида Мумтозмаҳални,
Ошик подишихни кўриб турбиман.
Дунё кўрганимикан мендай маҳталани,
Ишқ дея ишқ томон юриб турбиман.

Ҳақиқи севвидан огохга аён,
“Лав лок

МАСЪУЛ МУҲАРРИР НИМАГА МАСЪУЛ?

Кейинчалик "Узліт" деб аталаған, нашрнинг "гоявий-сиешір" жиҳатларига қарайдиган бутун бошли мажхама очынди. Аммо мустақиллик йилларида хам жиҳдий нашрларга масъул мұхаррір жалғ этиш анъанааси сақланып қолды. "Узліт" — сиёсат галвири хисобланса, илмий жиҳатдан бұлмағур, ҳүр қарашлар йүлінің түсініш учун масъул мұхаррір жуда зарур еди.

Бүгүн дүн мікәесіда манзара ўзгача. Истайлган кимса майдонға чиқып, нафрақат молини, балки ўз шахсінін, ҳатто баданини хам реклами қылады, ракибінін тұхмат гаплар билан ҳақоратлайды, ҳар түрлі ахборотни күчіріп олады да, үзімнікін, деб әзілсон килады. Ахборот тарқатыш — "бемалол" да әнді.

Аммо сал құламли, бироз күркем китоб борки, "масъул мұхаррір" сез эмас. Масъул мұхаррір бор китоб салобатты тұюлады, муаллиф "асарима фалончи масъул мұхаррір", деб ғурурланса, үниси үзіннін шундай шаррафа лойік күрілгандан маннан.

Аспида, бу унвон фәқат китоб мавекенін тақылдаш аучын күйіл-маслғы позым. Ҳамонки бүйінша олдингизми, мархамат, күләмзә устида ишланған.

Аммо күп масъул мұхаррірлар үзіннін "масъул" лигидан китоб чөп этилгач хабар топады. Яна бир тоифа олим-ғозиллар да "мартағба" да инжикранынға рози бўлади да, кейин нима бўлди, нима кўйди — иши ўй.

Мана, Шодмон Воҳидов билан Алишер Қодировлар ёзған

ёхуд китоб "ногирон" бўлса, масъуллар сохта бўлади

"Шарқнинг машхур сулолалари" китоби. Унинг масъул мұхарріри тарих фанлары номзоди Д. Сангирова экан. Аввало, шу китобга масъул мұхаррір көрекми? Ахир бу асар илмий янгиликка дағы қылмайды, тадқиқот ҳам эмас — ҳар түрлі манбалардан шу мавзудаги мұаллифнің сәзмабидар. Улар мұаллиф "Инжилни ўқимаган одам Куръони Каримни тұлға түшүніп етмайды", дега Инжилни Куръондан устун қыйланини, Аллох "Мен инсонни обид эмас, балки олім кирип яратдым, билим излаган Мени топады", деб мархамат қылған", деб Куръонда хам, Ҳадисларда ҳам йўқ гапларни ўқишишадағы "кашфиёт"ларга жазм етәттегінің нахот пайқашмаган бўлса? Ажаб, масалан, имом Бухорий Инжилни ўқимаган бўлса, унинг Куръони Каримни инжилхон ўғли Афзалов деган профессор — масъул мұхаррір, мақуллаб тақриз ёзғанлар — фалсафа

фандар доктори Зиёд Давронов, педагогика фанлари доктори Мамаржаб Тохисев, фалсафа фанлари номзоди Гулсанан Тиллаевадай унвондор олимлар.

Аммо асарни ўқиб, ажабланиб көлдім. Масъул мұхаррір хам, уни мақуллаб тақриз ёзған алломалар ҳам зиммадаги масъулиттін сәзмабидар. Улар мұаллиф "Инжилни ўқимаган одам Куръони Каримни тұлға түшүніп етмайды", дега Инжилни Куръондан устун қыйланини, Аллох "Мен инсонни обид эмас, балки олім кирип яратдым, билим излаган Мени топады", деб мархамат қылған", деб Куръонда хам, Ҳадисларда ҳам йўқ гапларни ўқишишадағы "кашфиёт"ларга жазм етәттегінің нахот пайқашмаган бўлса? Ажаб, масалан, имом Бухорий Инжилни ўқимаган бўлса, унинг Куръони Каримни инжилхон ўғли Афзалов деган профессор — масъул мұхаррір, мақуллаб тақриз ёзғанлар — фалсафа

дан, ҳатто у босилиб чиққач ҳам, ҳабардор эмас.

Ёки... уннинг илм-билими ҳам мұаллифнің афзал эмас. Бу ахвозда масъул мұхаррір бўлаверишнинг нима маъниси бор?

Бўри Зиямұхамедов китобда "бўлажак жамият қомуси тамойлларини" белгилаб беришни нияти қылғибы (бу, энг камида, янғы Конституция дегани). Ва уннинг бир ерида бизга ибрат қилин "Тинчлик ўрнатувчилар бахтили", чунки улар Ҳудо ўғиллари дейилур", дега Инжилдан парча ҳам берибди. Бир мусулмон сиғатида, мен "Худонинн ўғли" дейилишдан ҳазор-ҳазор истигфор қиласман, уннинг бандаси — кулиман, алҳамдиллар.

...Айрим кишилар, ёши ўтгач, ўз билимини мұқаммал деб тасаввур этади, ҳаммага сабак бөришга қолғанлық қолади. Аспида, бунинг унча зарари йўқ. Аммо ўшандай гапларни китоб кириб нашр етмаслик учун еса ин-

Буям ҳолва. Мұаллиф "Курра-

МАЙНАВИЯТ

Еммиш тўрт ёни қаршилаған Бурхон Жўраевнинг Кармана тумани "Калавот" махалласидаги хонадониға борсанғиз битмас-тұғаннамас хазинанинг устидан чиқасиз. 10 минеттадан ортиқ китоби бор шахсий кутубхона эгасининг ҳаёт ўйли, меҳнат фаолияти Навоий кон-металлургия комбинати билан чамбарчас боғлиқ.

БУРХОН ОТА КУТУБХОНАСИ

Бурхон Жўраев қадимги Каттамасқид, ҳозирги Богимурод кишлоғида туғилиб-ўси. Кармана туманининг 1-б-умумтыйлым мактабларда таҳсил олиб, Навоий шаҳрида 29-сончи ўрта махсус таълим даргоҳида электромонтёрлар мұхасислигінде олардын оғизи.

Хадича янғанғиз билан оиласизнинг ширин түрмушы чимидикдан бошлиғанған, — дея хотирлайды отаҳон. — Аллоҳга шукр, үй ғұрғында үзілінде ғарзандаң тарбия күлдік, үйтады. Ҳозир улар түрлі соҳаларда ишлеше аялған.

Рус адаби Максим Горькийнинг "Менинг университетларым" кисссасыда қархамон Пешковнинг "Агар бирданияға бой бўлиб кетсан, ҳаммасига китоб сотиб олар эдим", деган сўзлари бор. Биз Бурхон отага:

— Сизда китоб ийғиши, уни севиб мутолаа қилишга мұхабbat қаҷон уйғонған эди? Умуман, оила-рўзғар ташвишларидан ортиб, китоб жағонини сара асарлар билан тўлдириш қийинчилек түғдирмайдими? — савол билан муроқаған күлдик.

— Бир мурдад ишсиз кўлиб, давлат берган нағафага кўз тикиб яшадим. Шунда қўлимга теккан маблагнинг тенг ярмiga китоб сотиб олишини, жаҳон адабиётининг

сара дурдоналарини ўқиши бошлиғади. Бошида шифокорларнинг "Китоб ўқиш соглигингизга зиён қилади", деган гап-сўзлари бўлди. Үнга парво қўлмадим, мутолаага шу даражада қизидим, ўқиётган китобларим үзимнига булишига ошиқдим. Тўғриси, бошимдаги оғриқ азоб бериб юрди. Аммо китоб кўлмидан тушмади, бадий асарлар мутолааси мени ром эди. Шундан шифо топдим, — дейді Б.Жўраев.

Юқорида Бурхон отанинг тақдирни комбинат билан бөлгиглигини тақылдаган эдик. 1974 йилнинг 20 августида Навоий кон-металлургия комбинати қарашли "Металлург" профилакторигисига электромонтёрлік вазифасига ишга қабул қилинган Бурхон ота олёттеган машинаға иккимасдан китоблар, журналлар ва газеталарни сотиг опар, ўқиб бўлғач кутубхонасига таҳлаб боради. Межнат фолиляти давомида ҳалол ишлаб, топган машинаға китоб ва журналларни ҳарид килди. Ҳөвлисининг тўридан алоҳида шахсий кутубхона курди. 15 квадрат метрлик хона, унда сиполик билан ташланған дурдона асарларга тўла китоб жағонини кўрган кишии беихтиёр маҳлиб бўлиб копади.

Якинда Ўзбекистон Ёзувчilar уюшмаси

аётоси, устоз Одил Ҳотам билан Бурхон Жўраевнинг хонадонида бўлдик. Китоб фондида 30-40 йил илгари нашр этилган "Жаҳон адабиёті" ва "Ажойиб кишилар ҳаёт" сериясидаги барча китоблар, турли мавзуудаги китобларни куриб ажойиб замондошимиздан фахрландик. Бундан ташқари, оқсоқол "Шарқ ўлдузи" ва "Ёшлик" журналларининг 1975 йилдан 1995 йилгача бўлған даврдаги тўлиқ тахламини саклаб келаётган.

— Кўпчилик Бурхон аканинг ўз кутубхонасидаги ҳамма китобларни ўқиганлигига шубҳа билан қараб, "ҳа, энди почта марказини тўплувчиларга ўхшаган олар филателист одамда", деб ўйлашди. Туман газетасининг сабик мұхарріри ҳам шундай фикрда эди, — дейді устоз адид Одил Ҳотам. — Бир куни мавриди келгандай сабик мұхаррір Лев Толстойнинг "Болапик" кисссасидан сабор берди. Бурхон ака жавобининг охрида ўша кисса 1852 йил ил бор "Современник" журналида чоп этилгани ва шу муносабат билан адидининг Некрасовга ёзған мактуби мазмунигача айтиб берга-

соф керак, билиму савия керак. Савияси паст, диний, фалсафий, илмий ё мағрифий жиҳатдан хато ёки гоҳо зарабли бўлған бундай китоблар, афсуски, чиқиб ётиди. Нимага десанлиз, валломат муаллиф нашриётта пулни опкелиб ташлайди, пули борнинг нима ғами бор — китоб чиқади-да!

Айрим нашриётта ишлает-гандарга ҳам қойил қолмай иложинг ўйк, пулни деб диндан ҳам мұхаррір ё таҳир ҳайъатидаги номдорлар сафира лойиқ кўримлайдиган, аммо савияси баландроқ заҳматкаш олимлар бажаришида.

Яна шуниси қизиски, олиму

мутахассисларнинг ҳаммаси ҳам

масъул мұхаррір ё таҳир ҳайъати

аъзоси бўла олмайди.

Унга салобат, сиполик, "алоҳида

одам" дегандай вожоат керак...

Бунинг далили учун бошимдан

утған бир воқеани айтай.

Анча бўлди, бир шоир қўши

нинг

чархи кўшини

сарларни

бўлғандарни

сарларни

бўлғандарни

бў